

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
isikuandmete kaitse asjas nr. 2.1-3/19/3162

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	14.10.2019 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	30.08.2019
Vaidlustatav haldusakt või toiming	Andmekaitse Inspektsiooni 28.08.2019 menetluse lõpetamise otsus nr 2.1-1/19/2037
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xxxxxx.xxxxxx@ gmail.com

RESOLUTSIOON:
Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- **Jätta vaie rahuldamata**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

27.05.2019 esitas Eraisik Andmekaitse Inspektsioonile järgmise sisuga kaebuse:

1. Pöördun Andmekaitse Inspektsiooni poole seoses minu isikuandmete lekitamisega Rakvere Ametikoolis. Nimelt toimus XXXXXX tollinduse 16.04.2019 ainetunnis intsident, mille käigus avalikustati ebaseaduslikult minu isikuandmeid. Keset 16.04.2019 tollinduse ainetundi otsustas õpetaja Xxxxx Xxxxx algatada diskussiooni teemal, mis puudutas minu poolt 02.02.2019 Rakvere Ametikooli direktorile esitatud vaiet. Kõlas see umbes nii „Kuule härra Eraisik, ma kuulsin, et sa olid siin midagi vaidlustanud“ ning seejärel asus Xxxxx Xxxxx isikliku uudishimu rahuldamise eesmärgil terve klassi kuuldes uurima, et milline oli selle pöördumise sisu jne. Õigusliku alust ega teabele juurdepääsu eesmärki, miks tal vastavat teavet vaja on, ta mulle ei teatanud ning mina talle ka vastavat teavet ei andnud. Töötaja ei vajanud vastavat teavet oma tööülesannete täitmiseks, sest vaiete läbivaatamine kuulub koolis direktori ainupädevusse ning

16.04.2019 oli vaidemenetlus antud asjas juba ammu lõppenud.

2. Leian, et Rakvere Ametikooli õpetaja Xxxxx Xxxxx on sellise tegevusega eiranud isikuandmete kaitse üldmääruse artiklites 5 ja 6 sätestatud isikuandmete töötlemise põhimõtteid. Aineõpetajal pole õigust kasutada õpilaste isikuandmeid ainetunnis illustreeriva materjalina ega algatada nende põhjal diskussioone terve klassi ees. Selline käitumine on õpilase inimvääriskust alandav ja tema eraelu puutumatus ulatuslikult riivav. Samuti pöördus minu poole samal päeval vahetunnis selle intsidendi tõttu klassikaaslane Erasik II, kes soovis samuti teada, et milline oli minu poolt direktorile esitatud vaide sisu. Sellise tegevusega on Rakvere Ametikool loonud kõik eeldused minu eraelu puutumatus ulatuslikuks kahjustamiseks, sh kolmandate isikute poolt. Veelgi huvitavam on aga asjaolu, et kes kooli töötajatest on üldse Xxxxx Xxxxxx edastanud fakti selle kohta, et mina olen 02.02.2019 pöördunud Rakvere Ametikooli direktori poole vaidega, kuigi Xxxxx Xxxxxx sellist teavet oma tööülesannete täitmiseks vaja ei läinud.

3. Seoses eelnevalt nimetatud asjaoludega esitasin mina Rakvere Ametikooli direktorile 28.04.2019 nõudekirja, mille sisu oli järgmine:

Pöördun Rakvere Ametikooli poole seoses enda isikuandmete töötlemisega Teie asutuses. Palun vastata punktides 1-2 ja 4-5 esitatud küsimustele ja väljastada punktis 3 nõutud teave.

1. 16.04.2019 tollinduse ainetunnis sai mulle teatavaks, et Rakvere Ametikool on edastanud Xxxxx Xxxxxx teavet selle kohta, et mina olen pöördunud Rakvere Ametikooli direktori poole vaidega, mille sisu tema ei teadnud. Kes ja millal Teie töötajatest ja millisel õiguslikul alusel on teinud Xxxxx Xxxxxx teatavaks fakti selle kohta, et mina olen pöördunud Rakvere Ametikooli direktori poole vaidega, kui vastavale dokumendile laienes juurdepääsupiirang AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel ning antud isikul puudus vastavale teabele juurdepääsuõigus ja -vajadus?

2. Kui leiate siiski, et Xxxxx Xxxxx vajas antud teavet enda tööülesannete täitmiseks, siis nimetada vastavad tööülesanded ja selgitada nende sisu.

3. Palun väljastada EKIS-e dokumendiregistri logiraamatu väljavõte, kust kajastuks, et millised Rakvere Ametikooli töötajad ja millal on tutvunud minu vaidemenetlustega seotud dokumentidega.

4. Kuidas on Rakvere Ametikoolis tagatud, et töötajad ei saaks teha isiklikust uudishimust ajendatud päringuid õpilaste isikuandmete kohta või rikkuda muid isikuandmete töötlemise nõudeid?

5. Kas ja kelle poolt on koolitöötajatele selgitatud tööle asumisel isikuandmete töötlemise nõudeid?

4. Rakvere Ametikooli direktor vastas sellele pöördumisele 27.05.2019 ning leidis, et mitte mingisugust isikuandmete töötlemise nõuete rikkumist toimunud ei ole. Direktor ei vastanud minu küsimusele, et kes Rakvere Ametikooli töötajatest, millal ja millisel õiguslikul alusel, on rääkinud Xxxxx Xxxxxx sellest, et mina olen pöördunud Rakvere Ametikooli direktori poole vaidega, mille sisu Xxxxx Xxxxx ei teadnud. Direktor on väitnud antud kirjas, et töötajatele selgitatakse tööle asumisel isikuandmete töötlemise põhimõtteid, kuid samas ei selgitanud, et kes isikuliselt seda neile selgitab, kuigi ma temalt seda 28.04.2019 kirjas küsisin. Samuti on vastav väide, et töötajatele on isikuandmete töötlemise põhimõtteid selgitatud, väga kaheldav. Näiteks võis Xxxxx Xxxxx jutust pärast antud intsidenti aru saada, et tema arvates on täiesti lubatud õpilaste isikuandmete avalikustamine tunni illustreerimise eesmärgil ja diskussioonide algatamiseks. Lisaks ei selgu direktori 27.05.2019 kirjast, et direktor oleks antud küsimuste lahendamisel kordagi pöördunud kooli andmekaitse spetsialisti poole ning samuti on vägagi küsitav, et kas ja millisel määral andmekaitse spetsialist üldse kooli andmetöötlus protsessidest ülevaadet omab.

5. Samuti olen mina seisukohal, et direktor Xxxxx Xxxxx ise ongi minu isikuandmeid puudutavat teavet Xxxxx Xxxxxx välja rääkinud (lekitanud), sest millisel muul põhjusel veel poleks olnud tal võimalik mulle teatavaks teha, et kes, millal ja millisel põhjusel on Xxxxxx Xxxxxxx vastavat teavet rääkinud. Lisaks äratab kahtlusi see, et direktor pole asjaolude uurimisse kaasanud andmekaitse spetsialisti, mis võimaldab arvata, et tal on midagi tõepoolest varjata minu eest.

6. Eespool nimetatud asjaolusid arvestades palun Andmekaitse Inspeksioonil algatada järelevalvemenetlus Rakvere Ametikooli suhtes ja selgitada välja järgmised asjaolud:

a) Kas ja millisel määral oli kaebajat puudutava teabe rääkimine Rakvere Ametikooli direktori või mõne muu juhtivõõtaja poolt Xxxxxx Xxxxxxx õiguspärane, arvestades, et antud isik ei vajanud sellist teavet oma tööülesannete täitmiseks?

b) Kas ja millisel õiguslikul alusel oli Xxxxx Xxxxxx võimalik avalikustada minu isikuandmeid 16.04.2019 toimunud tollinduse ainetunnis tunni illustreerimise eesmärgil ja diskussiooni algatamiseks?

28.08.2019 lõpetas Andmekaitse Inspeksioon järelevalvemenetluse soovitusel isikuandmete töötlemise nõuete paremaks täitmiseks

Andmekaitse Inspeksioon sai Erasiku pöördumise, mille kohaselt päris Xxxxxx Xxxxx tollinduse ainetunnis Erasikult 02.02.2019 Rakvere Ametikooli direktorile esitatud vaide kohta. Erasik leiab, et Xxxxx Xxxxxx polnud vaja teada 02.02.2019 esitatud vaidest ning tema andmete tunnis avaldamiseks puudus õiguslik alus.

Menetluse käigus märkisite muuhulgas järgnevat: „Eelmisel päeval - 15.04.2019 toimus õppekavariühma koosolek, kus oli päevakorras ka logistiku abi õppekava sissejuhatava mooduli analüüs ja parendamine. Logistika aluste moodul viidi vastavusse RÕKis sätestatud õpiväljundite ja hindamiskriteeriumitega. Koosolekul osalesid Rakvere Ametikooli õppedirektor Xxxxxx Xxxxxxxx, õpetajad Xxxxxx Xxxxxx ja Xxxxxx Xxxx. Koosoleku lõpus arutleti selle üle, et dokumendid peavad olema õpilastele arusaadavad, et ei tekiks arusaamatusi. Koosoleku käigus mainiti, et õpetajate poolt antud õpiülesandeid on sellel õppeaastal õpilaste poolt vaidlustatud. Vaide esitanud õpilase nime ei mainitud. Xxxxx Xxxxx kinnitusel sai Ta teada, et vaide on esitanud õpilane Erasik, alles direktorilt 29.04.2019, kui direktor küsis selgitust 16.04.2019 õppetunnis toimunu kohta ja informeeris õpetajat, et tema tegevuse osas on esitatud järelepärimine. Seega ei ole leidnud kinnitust õpilase Erasik väide, et õpetaja Xxxxx Xxxxx või keegi teine kooli töötajatest oleks avaldanud tema isikuandmeid.“

Teie vastusest hoolimata selgitan, et isikuandmed on mis tahes andmed tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus¹ (IKÜM) artikkel 4 punkt 1). Igasuguseks isikuandmete töötlemiseks (sh edastamiseks ja avalikustamiseks) peab olema õiguslik alus². Juhul, kui andmete töötlemiseks õiguslik alus puudub, siis andmeid edastada ja avalikustada ei tohi. Ka juhul kui mõnest vaidest tulenevalt on midagi täiendavalt selgitada ka teistele õpilastele, siis tuleb teha seda kujul, millest ei oleks vaide esitanud õpilane tuvastatav.

Palun isikuandmete töötlemisel edaspidi arvestada eeltooduga.

VAIDE ESITAJA NÕUE ja SELETUS:

Vaide esitaja leiab, et Andmekaitse Inspeksioon on antud menetluse läbiviimisel rikkunud ulatuslikult menethusnorme ja teinud ulatuslikke kaalutusvigu, mistõttu lahendati vaide esitaja kaebus sisuliselt puudulikult:

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=ET>

² IKÜM artikkel 6

1. Andmekaitse Inspeksioon ületas vaide esitajale 04.07.2019 saadetud kaebuse läbivaatamise tähtaja pikendamise teates nimetatud kaebuse läbivaatamise tähtaega, mistõttu on rikutud isikuandmete kaitse seaduse paragrahvi 61 lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõudeid. Isikuandmete kaitse seaduse § 61 lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõudeid.

2. Nähtuvalt Andmekaitse Inspeksiooni 28.08.2019 vaide esitajale saadetud kirjast „Vastus pöördumisele“ asjas nr 2.1-1/19/2037 selgub, et Rakvere Ametikool on järelevalvemenetluses andud muuhulgas järgneva seletuse: Seega ei ole leidnud kinnitust õpilase Erasiku väide, et õpetaja Xxxxxx Xxxxx või keegi teine kooli töötajatest oleks avaldanud tema isikuandmeid.

Antud väitest võib sisuliselt aru saada, et Andmekaitse Inspeksiooni asemel oleks järelevalvet läbiviinud justkui Rakvere Ametikool ise, kuigi just selle asutuse varasema tegevuse õiguspärasust seoses vaide esitaja isikuandmete võimaliku väärtöötlamise juhtumiga, ongi vaide esitaja 27.05.2019 kaebuses palunud Andmekaitse Inspeksioonil uurida. Andmekaitse Inspeksioon on sisuliselt vaikimisi nõustunud Rakvere Ametikooli seisukohaga, et mitte keegi Rakvere Ametikooli töötajatest pole Erasiku isikuandmeid väärtöödeldud, kuid 28.08.2019 vaide esitajale Andmekaitse Inspeksiooni poolt saadetud kirjast ei selgu ühtegi põhjendust ega tõendite analüüsi, millest lähtuvalt Andmekaitse Inspeksioon on Rakvere Ametikooli sellise seisukohaga nõustunud, selle asemel on ainult tsiteeritud Rakvere Ametikooli seisukohta rikkumise puudumise kohta.

Samuti ei saaks 28.08.2019 vaide esitajale saadetud kirja põhjal tõsikindlalt väita, et kõik menetluses tähtsust omavad asjaolud on üldse välja selgitatud. Andmekaitse Inspeksioon ei saa volitada temale kui sõltumatule asutusele pandud järelevalvekohustust Rakvere Ametikoolile, sest sellisel juhul poleks enam tagatud järelevalvemenetluse sõltumatuse nõue. Isikuandmete töötleja pole seega sõltumatu ise hindamaks, kas tema andmetöötlus vastab isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud nõuetele, vaid selle peab lõppkokkuvõttes välja selgitama Andmekaitse Inspeksioon.

Eespool nimetatust tulenevalt on Andmekaitse Inspeksioon rikkunud haldusmenetluse seaduse § 4 lõikes 2 ja §-s 6 sätestatud põhimõtteid.

3. Andmekaitse Inspeksiooni poolt vaide esitajale 28.08.2019 saadetud kirjast ei selgu, kas ja millisel määral on Rakvere Ametikooli direktor kaasanud antud isikuandmete töötlemise nõuete rikkumise juhtumi puhul kooli andmekaitse spetsialisti. Rakvere Ametikooli poolt järelevalvemenetluse käigus antud selgitustest saab pigem järeldada, et andmekaitse spetsialisti pole antud juhtumi uurimise puhul üldse kaasatud, vaid kool on ihuüksi kujundanud seisukoha, et mitte mingisugust rikkumist aset leidnud ei ole. Samuti ei selgu andmekaitse spetsialisti kaasamist Rakvere Ametikooli andmetöötlusprotsessi direktori poolt vaide esitajale 27.0.2019 saadetud kirjast nr 2-6/140-2019-1. Juhul kui andmekaitse spetsialisti pole üldse kaasatud antud juhtumi uurimisse, on Rakvere Ametikool rikkunud isikuandmete kaitse üldmääruse artiklites 38 ja 39 sätestatud nõudeid.

4. Andmekaitse Inspeksiooni poolt vaide esitajale 28.08.2019 saadetud kirjast selgub, et Rakvere Ametikool on järelevalvemenetluses väitnud järgnevat: Eelmisel päeval- 15.04.2019 toimus õppekavarühma koosolek, kus oli päevakorras ka logistiku abi õppekava sissejuhatava mooduli analüüs ja parendamine. Logistika aluste moodul viidi vastavusse RÕKis sätestatud õpiväljundite ja hindamiskriteeriumitega. Koosolekul osalesid Rakvere Ametikooli õppedirektor Xxxxx Xxxxxxxx, õpetajad Xxxxx Xxxxx ja Xxxxx Xxxxx. Koosoleku lõpus arutleti selle üle, et dokumendid peavad olema õpilastele arusaadavad, et ei tekiks arusaamatusi.

Koosoleku käigus mainiti, et õpetajate poolt antud õpiülesandeid on sellel õppeaastal õpilaste

poolt vaidlustatud. Antud kirjast ei selgu, et Andmekaitse Inspeksioon oleks antud menetluse menetlusosalistena kaasanud õppedirektor Xxxxx Xxxxxxxx, õpetajad Xxxxx Xxxxx ja Xxxxxx Xxxxx ning neilt seoses Erasiku isikuandmete võimaliku väärtöötlemise kohta seletust nõudnud. Nendel isikutel oleks aga olnud suure tõenäosusega antud asja õigeks lahendamiseks tähtsust omavat teavet. Ainuüksi asjaolu, et antud koosolekul vaide esitaja nime ei avalikustatud, ei tähenda sugugi seda, et isikuandmete töötlemist ei saanud toimuda, juhul kui vaide esitaja isik oli koosolekul viibijatele muul viisil tuvastatav. Veelgi enam viibis koosolekul isik (Xxxxxx Xxxx), kelle tegevuse suhtes oligi vaie varasemalt Erasiku poolt esitatud. Eespool nimetatud asjaolude tõttu on Andmekaitse Inspeksioon rikkunud haldusmenetluse seaduse §-des 4, 6, 11 ja 38 sätestatud nõudeid.

5. Andmekaitse Inspeksioon ei ole vaide esitajale 28.08.2019 saadetud kirjast nähtuvalt järelevalvemenetluses välja selgitanud, et kuidas sai Xxxxx Xxxxx 16.04.2019 tollinduse ainetunnis esitada faktiväite („Kuule härra Erasik, ma kuulsin, et sa olid siin midagi vaidlustanud“), kui ta on järelevalvemenetluse ajal väitnud Rakvere Ametikooli direktor Xxxx Xxxxxxx, et ta sai teada, et vaide on esitanud õpilane Erasik, alles direktorilt 29.04.2019, kui direktor küsis selgitust 16.04.2019 õppetunnis toimunu kohta ja informeeris õpetajat, et tema tegevuse osas on esitatud järelepärimine. Ainuüksi asjaolu, et Xxxxx Xxxxx ei teadnud pöördumise pealkirja ja esitamise kuupäeva, ei anna alust väita, et ta sai antud asjaolust, et vaide on esitanud Erasik, teada alles 29.04.2019 Rakvere Ametikooli direktorilt. Xxxxx Xxxxx pidi antud fakti teadma hiljemalt 15.04.2019, sest vastasel korral poleks ta kuidagi saanud 16.04.2019 tollinduse ainetunnis esitada faktiväidet („Kuule härra Erasik, ma kuulsin, et sa olid siin midagi vaidlustanud“), ega esitada küsimusi pöördumise sisu kohta. Seega on Andmekaitse Inspeksioon rikkunud haldusmenetluse seaduse §-st 6 tulenevat uurimispõhimõtet.

6. Andmekaitse Inspeksioon ei ole vaide esitajale 28.08.2019 saadetud kirjast nähtuvalt järelevalvemenetluses täpselt välja selgitanud, et kuidas defineeritakse täpsemalt Rakvere Ametikoolis mõistet „isikuandmete töötlemine“. Rakvere Ametikooli selgitustest nähtuvalt võib aru saada, et juhul kui isiku nime ei mainita, ei saakski nagu nende hinnangul tegemist olla üldse isikuandmete töötlemisega. Sellise väärarusaama tõttu võiski Rakvere Ametikool ekslikult arvata, et mitte kui mingisugust isikuandmete avalikustamist pole kooli töötajate poolt toimunud, kuigi Xxxxx Xxxxx tuvastas Erasiku isiku suure tõenäosusega 15.04.2019 toimunud koosolekul esitatud faktiliste asjaolude analüüsimise tulemusena. Päris kindlasti oli aga isikuandmete töötlemisega tegemist 16.04.2019 tollinduse ainetunnis, kus Xxxxx Xxxxx esitas kolmandate isikute kuuldes faktiväite („Kuule härra Erasik, ma kuulsin, et sa olid siin midagi vaidlustanud“), mistõttu Erasiku isik oli kolmandatele isikutele otseselt tuvastatav, mida tõendab muuhulgas ka asjaolu, et pärast antud intsidenti võttis vaide esitajaga vahetunnis ühendust klassikaaslane Erasik II, kes soovis samuti teada, et milline oli Erasiku poolt direktorile esitatud vaide sisu. Seega on Andmekaitse Inspeksioon rikkunud haldusmenetluse seaduse §-s 6 sätestatud uurimispõhimõtet.

7. Samuti tuleb arvestada, et teistes Rakvere Ametikooliga seotud järelevalvemenetlustes on Andmekaitse Inspeksioon muuhulgas teada saanud, et koolil puudus vaide esitajaga toimunud intsidendi ajal 16.04.2019 igasugune isikuandmete töötlemise register, ning seega tulnuks täiendavalt kontrollida, et kas käesoleva järelevalvemenetluse lõpetamise ajal (s.o 28.08.2019) oli vastav isikuandmete töötlemise register lõpuks loodud. Täiendavalt tuleb tähelepanu juhtida, et enne järelevalvemenetluse lõpetamist ei taganud Andmekaitse Inspeksioon vaide esitajale haldusmenetluse seaduse §-s 40 sätestatud ärakuulamist, kuigi Rakvere Ametikool esitas antud menetluses väiteid, mis olid vaide esitajale üllatuslikud.

8. Eespool nimetatud asjaoludele tuginedes on vaide esitaja seisukohal, et vaide esitaja 27.05.2019 Andmekaitse Inspeksioonile esitatud kaebus tuleb võtta uuesti menetluse, ning selgitada välja, kas Rakvere Ametikool on vaide esitaja poolt 27.05.2019 esitatud kaebuses

nimetatud isikuandmete töötlemise nõuete rikkumised toime pannud.

Vaide esitaja nõue:

Võtta vaide esitaja 27.05.2019 Andmekaitse Inspeksioonile esitatud kaebus uuesti menetlusse, ning selgitada välja, kas Rakvere Ametikool on vaide esitaja poolt 27.05.2019 Andmekaitse Inspeksioonile esitatud kaebuses nimetatud isikuandmete töötlemise nõuete rikkumised toime pannud

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Haldusmenetluse läbiviimine

HMS § 5 lg 2 sätestab, et haldusmenetlus viiakse läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele. Sama paragrahvi lõige 1 sätestab, et menetlustoimingu vormi ja muud haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel, kui seaduse või määrusega ei ole sätestatud teisiti. Haldusorgan otsustab kaalutusõiguse alusel ise, milliste tõendite kogumine ja toimingute tegemine on vajalik konkreetse asja lahendamiseks. Seega ei saa kaebuse esitaja nõuda, et Andmekaitse Inspeksioon peaks kõigilt tema poolt viidatud isikutelt tingimata selgitusi küsima. Küll aga peab Andmekaitse Inspeksioon välja selgitama asja lahendamiseks olulised asjaolud.

Mis aga puudutab vaide esitaja väidet, et Andmekaitse Inspeksioon ei ole andnud vaide esitajale võimalust enne haldusakti andmist esitada vastuväiteid ehk siis rikutud on ärakuulamise õigust. Siinkohal pean vajalikuks selgitada, et tulenevalt HMS § 40 lg-st 2 tuleb anda võimalus arvamuse ja vastuväidete esitamiseks eelkõige sellisele menetlusosalisele, kelle suhtes tehakse otsus või sooritatakse toiming, mis võib kahjustada tema õigusi. Sama paragrahvi lg 3 punktist 3 tulenevalt võib haldusmenetluse läbi viia menetlusosalise arvamust ja vastuväiteid ära kuulamata kui asja ei otsustada selle menetlusosalise kahjuks.

Antud juhul oli kaebus esitatud Rakvere Ametikooli tegevuse peale, mistõttu oli võimalik teha otsus Rakvere Ametikooli suhtes. Kuna vaide esitaja suhtes otsust ei tehtud, mis oleks võinud kahjustada vaide esitaja õigusi, siis ei olnud kohustust enne Rakvere Ametikooli suhtes otsuse tegemist küsida vaide esitaja täiendavat arvamust. Seega ei ole antud juhul rikutud vaide esitaja õigusi ärakuulamise kohustuse täitmise osas.

Vaide esitaja on korduvalt oma vaides viidanud, et Andmekaitse Inspeksioon on rikkunud uurimis põhimõtet, kuna ei ole küsinud selgitusi kõigilt õpetajatelt. Kuna tõendite kogumine ja asjaolude väljaselgitamine kujutavad endast üksikuid menetlustoiminguid, mille eesmärgiks on menetluse lõpptulemusena tehtava otsuse õiguspärasuse tagamine, siis ei saa menetlusosalised uurimis põhimõtete rakendamist reeglina iseseisvalt vaidlustada – eelduseks uurimistulemuste vaidlustamisel peab alati olema isiku subjektiivsete õiguste riive, mida siis kaebaja vastavalt HMS § 71 lg-le 1 vaide esitamisel peab ära näitama. Vaides seda tehtud ei ole. Ka juhul, kui on ka rikutud uurimis põhimõtet, ei tee see veel otsust tühiseks, kui see ei mõjutanud asja sisulist otsustamist ega toonud kaasa ebaõiget otsust.

Isikuandmete töötlemine

Tulenevalt Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmääruse (üldmäärus) artikkel 4 lõikest 1 on isikuandmed igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta. Siinkohal jääb Andmekaitse Inspeksioonile arusaamatuks vaide esitaja väide, et Andmekaitse Inspeksioon ei ole välja selgitanud, kuidas defineeritakse täpsemalt Rakvere Ametikoolis mõistet „isikuandmete töötlemine“. Kui mõiste on seaduses sõnaselgelt defineeritud, siis ei saa iga

asutus seda defineerida enda suva järgi. Samas pean vajalikuks selgitada, et õigus isikuandmete kaitsele ei ole absoluutne õigus, vaid seda tuleb kaaluda vastavalt selle ülesandele ühiskonnas ning tasakaalustada muude põhiõigustega vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele (üldmääruse preambula punkt 14).

Kuna antud juhul on Rakvere Ametikool oma õpilaste isikuandmete osas vastutav töötleja, siis on koolil õigus otsustada, kellel ja mis eesmärgil on õigus teada ka koolile edastatud kaebustest ja vaietest. Andmekaitse Inspeksioon ei saa nõustuda vaide esitaja väitega nagu ei oleks ühelgi õpetajal õigust teada, kes on koolile esitanud vaide. Vaide esitaja ei saa kooli eest otsustada, kas ja millisel õpetajal oli vaide esitamise osas teadmismisvajadus. Seda enam, et kooli direktoril on õigus delegeerida vaide lahendamine mõnele oma alluvale.

Samas antud juhul ei sisaldanud vaide esitaja poolt esitatud vaie ka kellegi eraelulist või muud piiranguga teavet (v.a vaide esitaja e-posti aadress, mida avalikustatud ei ole), vaid vaie puudutas õppetöö korraldust. Kuna koolil endal on pädevus otsustada, kellele ja millistele dokumentidele/andmetele ta asutusesiseselt juurdepääsu võimaldab, siis puudub inspeksioonil pädevus sekkuda kooli otsustesse, seda enam, et vaie ei sisaldanud eriliigilisi andmeid. See, et vaidele on dokumendiregistris kehtestatud juurdepääsupiirang AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel, ei tähenda seda, et asutusesiseselt ei ole kellelgi sellele dokumendile juurdepääsuõigust. Eeltoodud säte tähendab eelkõige seda, et isikuandmetele, sh vaites sisalduvatele kontaktandmetele, ei ole asutusevälistel isikutel juurdepääsuõigust.

Olenemata kooli selgitustest, nõustun vaide esitajaga selles, et kui koosolekul ka ei avalikustatud vaide esitaja nime (mida juhul, kui seda ka suuliselt avalikustati, pole võimalik tõendada), siis võis vaide esitaja nimi olla asjaosalistele arusaadav ka muudest asjaoludest tulenevalt. Ei saa välistada, et seda teati eelkõige vaide esitaja koolile esitatud arvukate vaiete ja kaebuste põhjal. Samuti nõustun vaide esitajaga selles, et kui õpetaja sai teada vaide esitamisest ka koosoleku ajal, ei olnud õpetajal õigust seda teadmist jagada kõigi teiste õpilastega ainetunnis. Kuna koolil kui isikuandmete vastutaval töötlejal on õigus otsustada, kellel tema töötajatest, millistele dokumentidele on juurdepääs ning inspeksioon ei saa sekkuda kooli töökorraldusse, seda enam, et kaebus puudutas ka õpetajate tegevust, siis polnud vajalik küsida selgitusi ka kõigilt õpetajatelt.

Vaide esitaja on oma vaites asunud seisukohale *Andmekaitse Inspeksioon on sisuliselt vaikimisi nõustunud Rakvere Ametikooli seisukohaga, et mitte keegi Rakvere Ametikooli töötajatest pole Erasisiku isikuandmeid väärtöödelnud, kuid 28.08.2019 vaide esitajale Andmekaitse Inspeksiooni poolt saadetud kirjust ei selgu ühtegi põhjendust ega tõendite analüüsi, millest lähtuvalt Andmekaitse Inspeksioon on Rakvere Ametikooli sellise seisukohaga nõustunud, selle asemel on ainult tsiteeritud Rakvere Ametikooli seisukohta rikkumise puudumise kohta.* Andmekaitse Inspeksioon eeltooduga ei nõustu. Kui Andmekaitse Inspeksioon oleks asunud seisukohale, et Rakvere Ametikool ei ole rikkunud isikuandmete töötlemise nõudeid, siis ei oleks olnud alust ka koolile soovitus teha. Siinkohal möönan, et soovitus oleks võinud olla põhjalikumalt lahti kirjutatud.

Andmekaitse Inspeksioon leidis menetluse käigus, et õpetajal ei olnud õigust klassi ees kõigile teatada, et olete koolile vaide esitanud, millega rikkus õpetaja isikuandmete töötlemise minimaalsuse ja eesmärgipärasuse põhimõtet. Eeltoodust tulenevalt tegi Andmekaitse Inspeksioon koolile soovitus isikuandmete kaitse seaduse paremaks rakendamiseks. Lähtudes sellest, et õpetaja avalikustas ainult teabe selle kohta, et vaide esitaja on koolile vaide esitanud ning muid vaide esitajat puudutavaid andmeid ei edastanud, siis ei olnud rikkumine suur, mistõttu ei pidanud Andmekaitse Inspeksioon vajalikuks kedagi karistada. Seega leidis Andmekaitse Inspeksioon, et piisab tähelepanu juhtimisest mittenõuetekohasele isikuandmete töötlemisele. Seda ka põhjusel, et tulevikus aset leidvate rikkumiste ärahoidmiseks ei ole võimalik ettekirjutust teha.

Andmekaitse Inspeksioon ei ole kontrollinud kas kaebuse lahendamisse oli kaasatud andmekaitse spetsialist ning kas koolil on nõuetekohane andmetöötlusregister.

Siinkohal pean vajalikuks selgitada, et nii kaebuse kui vaide saab esitada isik, kelle õigusi on rikutud. Kuna see, kas kaebuse lahendamisse on kaasatud andmekaitse spetsialist või mitte ning kas koolil on nõuetekohane andmetöötlusregister, ei riku iseenesest vaide esitaja õigusi, siis ei ole see ei kaebuse ega vaide esemeks. Lisaks pean vajalikuks märkida, et ei andmekaitse spetsialisti kaasamine menetluse ega andmetöötlusregistri olemasolu ei taga iseenesest andmete nõuetekohast töötlemist. Seega ei saa vaide esitaja nõuda menetluse uuendamist, et välja selgitada, kas kaebuse lahendamisse oli kaasatud andmekaitse spetsialist ning kas koolil on andmetöötlusregister. Küll aga on inspeksioonil võimalik seda vajadusel omaalgatuslikult kontrollida. Seega ei ole andmekaitse spetsialisti kaasamine ja nõuetekohase andmetöötlusregistri puudumine kaebuse/vaide esemeks, kuna see ei riku vaide esitaja õigusi.

Menetluse uuendamise nõue

Vaide esitaja on palunud vaides: „*Võtta vaide esitaja 27.05.2019 Andmekaitse Inspeksioonile esitatud kaebus uuesti menetlusse, ning selgitada välja, kas Rakvere Ametikool on vaide esitaja poolt 27.05.2019 Andmekaitse Inspeksioonile esitatud kaebuses nimetatud isikuandmete töötlemise nõuete rikkumised toime pannud.*“. Andmekaitse Inspeksioonile jääb arusaamatuks vaide esitaja eeltoodud nõue. Kuna Andmekaitse Inspeksioon on leidnud, et õpetaja poolt tunnis teabe avaldamine õpilase poolt esitatud vaide kohta ei olnud õiguspärane ehk tegemist oli isikuandmete töötlemise nõuete rikkumisega, millega seoses tegi Andmekaitse Inspeksioon koolile soovitusi, siis Andmekaitse Inspeksioon on rikkumise juba tuvastanud.

Lisaks selgitan, et kui haldusorgan on kord juba menetluse lõpetanud, olgu siis isikule soodsalt või ebasoodsalt, ei ole lõpetatud menetlust võimalik niisama lihtsalt uuendada. Menetluse kergekäeline uuendamine seaks ohtu menetlusosaliste õiguspärase ootuse lõppenuid haldusmenetluse tulemuse kehtima jäämise suhtes ning oleks samuti vastuolus haldusmenetluse efektiivsuse nõudega. Menetluse uuendamise alused on sätestatud HMS § 41 lg-s 1. Seega kokkuvõtlikult, menetluse uuendamine on vajalik juhtudel, kui pärast menetluse lõppemist asjas tähtsust omavad asjaolud muutuvad või ilmnevad uued asjaolud, mis ei olnud varem teada.

Kuna antud juhul on Andmekaitse Inspeksioon tuvastanud õpetaja poolt vaide esitaja andmete mittenõuetekohase töötlemise ja juhtinud kooli tähelepanu sellele ning vaide esitaja ei ole vaides uusi asjaolusid esitanud, siis puudub alus menetluse uuendamiseks. Eeltoodust tulenevalt jätab Andmekaitse Inspeksioon vaide rahuldumata.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
peainspektor
peadirektori volitusel